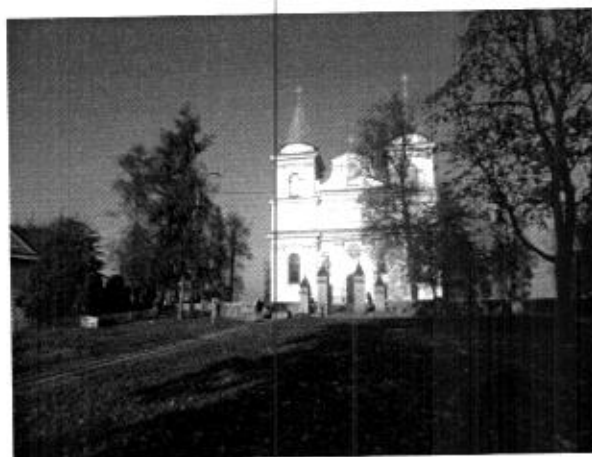

VISUOMENĖS DALYVAVIMO FORMUOJANT KRAŠTOVAIZDĮ PROGRAMA

ĮGYVENDINANT PROJEKTĄ „KRAŠTOVAIZDŽIO SUTVARKYMAS ŠIRVINTŲ
MIESTE“

IVADAS

Širvintų miesto savivaldybė pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonę „Kraštovaizdžio apsauga“ siekia gauti Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą.

Savivaldybės taryba 2016 m. birželio mėn. 8 d. sprendimu Nr. 1-191 „Dėl pritarimo įgyvendinti projektą „Kraštovaizdžio sutvarkymas Širvintų mieste“ pritarė Širvintų miesto savivaldybės administracijos rengiamam projektui „Kraštovaizdžio sutvarkymas Širvintų mieste“.

Bendras priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ tikslas – pagerinti įvairaus lygmens kraštovaizdžio arealų (teritorijų) būklę didinant kraštovaizdžio planavimo kokybę, stiprinant ir palaikant kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, atkuriant pažeistas teritorijas, didinant kraštovaizdžio vizualinį estetinį potencialą. Su šios priemonės finansavimo sąlygų aprašu galima susipažinti internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fdcbc850f5b311e58a059f41f96fc264> arba Širvintų miesto savivaldybės administracijoje, Vilniaus g. 61, kontaktinis asmuo – Investicijų skyriaus vedėja Dovilė Audėjūtė, el. paštas dovile.audejute@sirvintos.lt, tel. +370 670 44570.

Visuomenės dalyvavimo formuojant kraštovaizdį programa, įgyvendinant projektą „Kraštovaizdžio sutvarkymas Širvintų mieste“ (toliau - Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. D1-181 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymo Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015-2020 m. veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo.

Programa - tai planuojamos vykdyti veiklos viešumą ir visuomenės įsitraukimą užtikrinantis dokumentas. Jame pateikiama apibendrinta informacija apie planuojamą vykdyti kraštovaizdžio gerinimo veiklą, šios veiklos tikslus ir uždavinius. Programoje pristatoma ir paaiškinama, kokias problemas siekiama spręsti, nustatomi įgyvendinimo veiksmai, jų prioritetai. Pristatomi konsultavimosi su visuomene ir specialistais metodai, priemonės ir būdai, kurie bus naudojami projekto rengimo metu siekiant išgirsti ir patenkinti vietos gyventojų, bendruomenių ir kitų visuomenei atstovaujančių institucijų poreikius, siejamus su tvarkoma teritorija.

Programą sudaro šios dalys:

- I. Bendra informacija apie planuojamą tvarkyti teritoriją
- II. Tikslai ir uždaviniai
- III. Kraštovaizdžio tvarkymo reikalavimai
- IV. Bendradarbiavimo su visuomene planas

I. BENDRA INFORMACIJA APIE PLANUOJAMĄ TVARKYTI TERITORIJĄ

Beveik visa rajono teritorija yra Nemuno vidurupio ir Neries žemupio plynaukštėje Vidurio žemumos ir Baltijos aukštumų sąlyčio juostoje. Gamtinis karkasas yra itin svarbi daugiafunkcinė sistema, užtikrinanti bendrą teritorijos kraštovaizdžio stabilumą, gyvybingumą bei jame vykstančių migracinių ryšių nepertraukiamumą. Gamtinis karkasas – vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat palaikantis augalų ir gyvūnų migraciją. Gamtinės aplinkos stabilumo užtikrinimas palaikant, formuojant ar gausinant gamtinio karkaso elementų kokybę teritorijoje savo ruožtu garantuoja didesnę teritorijos ūkinį potencialą bei geresnę gyvenamosios aplinkos kokybę. Širvintų rajono teritorijos gamtinis karkasas yra neatsiejama bendro šalies teritorijos gamtinio karkaso dalis. Gamtinio karkaso sistemą sudaro šios dalys: geoeologinės takoskyros, geosistemų stabilizavimo arealai ir ašys, migraciniai koridoriai. Miesto žaliosios zonos yra gamtinio karkaso dalis, kurio svarbiausioji paskirtis yra:

- reguliuoti kraštovaizdžio urbanizacijos ir technogenizacijos plėtrą;
- suformuoti mieste gamtinio – ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris padėtų užtikrinti aplinkos sveikumą, būtų susietas su priemiestyje esančiomis gamtinėmis teritorijomis;
- sudaryti prielaidas esamos miesto biologinės įvairovės išsaugojimui ir gausinimui;
- išsaugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- saugoti ir įveisti želdynus bei želdinius.

Kraštovaizdis – žemės paviršiaus gamtinių (paviršinių uolienu, pažemio oro, paviršinių ir gruntinių vandenų, dirvožemio, gyvųjų organizmų ir (ar) antropogeninių komponentų (archeologinių liekanų, statinių, inžinerinių įrenginių, žemės naudmenų bei informacinio lauko), susijusių medžiaginių, energetinių ir informacinių ryšių, teritorinis junginys.

Miesto kraštovaizdis skirtas žmogui, miesto bendruomenei. Mieste turi būti sudarytos tinkamiausios ne tik gyvenimo, buities, mokymosi, bet ir poilsio bei kitoms reikmėms tenkinti sąlygos.

Pastaruosius dešimtmečius intensyvėjant antropogenizacijai ir ją lydinčiai urbanizacijai vis aiškiau suvokiama natūralios aplinkos svarba, todėl kraštovaizdžio tvarkymai, susiję su natūralumo įvertinimu ir jo nulemtomis problemomis, tampa vis aktualesni. Žmogaus daromas poveikis aplinkai ypač ryškus miestuose, todėl natūralios erdvės miesto struktūrose yra svarbi ekologinė kompensacinė dedamoji bendrame miesto erdvės kontekste. Galima teigti, kad optimalus žaliojo miesto planavimas įmanomas tik įvertinus miesto natūralumą kaip integruotą miesto kraštovaizdžio struktūros savybę.

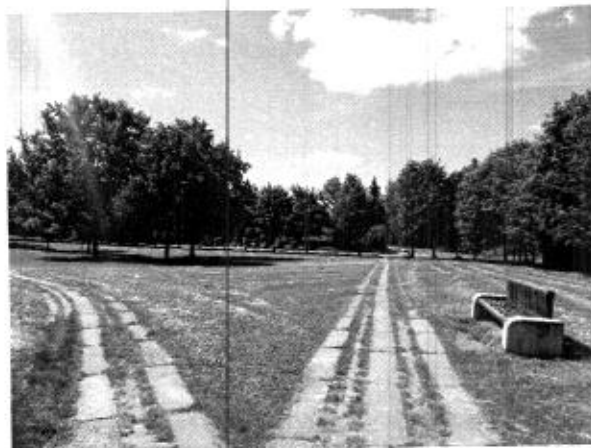
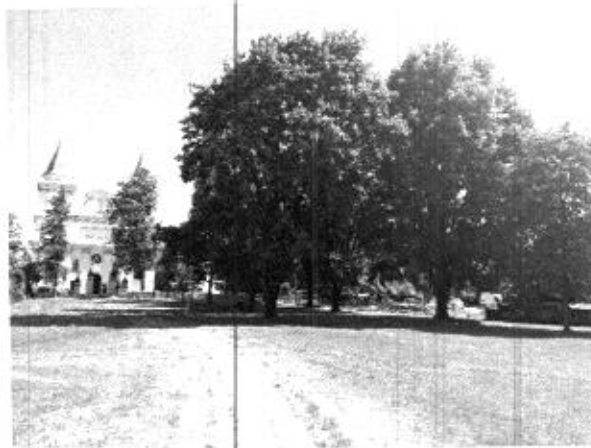
Norint didinti ir gerai panaudoti teritorijos potencialą, reikia formuoti kraštovaizdžio savitumą, ekologinį stabilumą, sveikumą, siekti gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimo, gyvenimo kokybės gerinimo. Taip pat reikia įvairių sričių specialistų, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, aktyvių žmonių bendradarbiavimo.

Planuojama tvarkyti lokaliai ir nesisistmingai tvarkomą:

Širvintų miesto parką priešais Širvintų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią (apie 1,16 ha);

Parko, esančio priešais Širvintų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią, būklė yra nepatenkinama ir nepatraukli miesto gyventojams bei svečiams. Žalioji erdvė priešais Širvintų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią yra kompleksinė, kadangi žaliojoje zonoje tarpusavyje dera tiek atviros erdvės, tiek želdiniai. Teritorijoje priešais miesto bažnyčią gausu įvairaus amžiaus želdynų, tačiau didžioji dalis jų yra peraugę, kyla nelaimingų atsitikimų rizika. Želdynai yra mišrūs, todėl nėra vieningos kraštovaizdžio struktūros. Žaliojoje erdvėje yra tik minimalius poreikius tenkinanti, nusidėvėjusi infrastruktūra – pėsčiųjų takų danga ištrupėjusi, suoliukai išlūžę, šiukšliadėžės netalpios ir estetiškai nepatrauklios, veikia ne visi apšvietimo įrenginiai. Projekto įgyvendinimo metu būtų atliekami medžių lajų formavimo, medžių kirtimo ir sodinimo, daugiamečių želdinių sodinimo darbai, kuriais būtų siekiama gerinti žaliosios erdvės estetinį bei ekologinį potencialą. Taip pat numatoma suformuoti naujus pėsčiųjų takus ir įrengti mažąją architektūrą (šviestuvai, suoliukai, šiukšliadėžės, rotunda).

Nenaudojamo fontano konstrukcijas planuojama užpilti gruntu, taip suformuojant nestačių šlaitų dekoratyvinį kalniuką, apželdinti jį dekoratyviniais krūmais, daugiametėmis gėlėmis, dekoruoti akmens skalda ir įkomponuoti akcentinį apšvietimą. Ant suformuoto kalniuko įrengti sodo fontaną.

Teritoriją prie tvenkinio ir jo krantus su želdiniais (šalia parko, esančio priešais Širvintų Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčią, apie 1 ha);

Netoli parko esančio tvenkinio krantai apaugę menkaverčiais augalais, krantai suaugę į sąžalynus. Numatoma iškirsti pakrantėje augančius krūmus, išnaikinti pakrantėje augančias žoles. Teritorijos aplink tvenkinį būklė patenkinama, augančių medžių būklė gera. Numatomas pažeistų vejų plotų atnaujinimas po pakrantės sutvarkymo darbų.

Želdynų teritorijas palei Plento gatvę Širvintų mieste (apie 3 ha).

Palei Plento gatvę šiaurės rytinėje pusėje Širvintų mieste auga senos, nykstančios ir neperspektyvios obelys. Daugumos esamų medžių būklė nepatenkinama. Senų obelių juosta, besitęsianti beveik palei visą Plento gatvės pašonę, nėra vertinga nei ekologiniu, nei estetiniu požiūriu. Projekto įgyvendinimo metu būtų gerinama želdynų rūšinė sudėtis, kuri yra svarbi kokybiškiems ekosistemos procesams vystytis. Gerinant rūšinę įvairovę bei didinant želdinių kiekį palei Plento gatvę, būtų formuojama vientisa žalioji jungtis. Numatoma iškirsti neperspektyvius medžius paliekant šaknis natūraliam puvimui ir atsodinti naujais, žaliosios jungties funkcijas ir kokybę užtikrinančiais medžiais. Teritorijoje numatoma suformuoti patrauklų miesto kraštovaizdį pasodinant naujų medžių, derančių prie bendros miesto infrastruktūros ir apsaugančių nuo automobilių išmetamų dujų bei sumažinančių triukšmą.

Pagal Širvintų miesto žaliųjų plotų specialųjį planą, patvirtintą Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. 9-35 „Dėl Širvintų miesto žaliųjų plotų specialiojo plano patvirtinimo“, dalis projekto metu tvarkomos teritorijos pagal Širvintų miesto žaliųjų plotų tvarkymo prioritetų schemą patenka į I prioriteto (žalioji erdvė priešais bažnyčią), kita dalis (žalioji jungtis palei Plento g.) į II prioriteto teritorijas. I prioritetas – tai teritorijos, kurioms būtinas kuo skubesnis sutvarkymas ir pritaikymas visuomenei. I prioritetas yra teikiamas centrinėms

Širvintų miesto žaliosioms teritorijoms. II prioriteto teritorijų tvarkymas nėra skubus, tačiau būtinas formuojant miesto žaliųjų plotų sistemos vystymą bei būklės gerinimą.

Abi teritorijos patenka į stipriai pažeisto geoekologinio potencialo teritorijas. Pagal Žaliųjų plotų specialųjį planą, žalioji zona priešais bažnyčią reglamentuojama kaip aktyvaus rekreacinio poilsio teritorija, o netoliese esantis nedidelis vandens telkinys bei teritorija aplink jį ir atskirieji želdynai palei Plento gatvę priskiriami apsauginės ir trumpalaikės rekreacinės paskirties teritorijai.

Vietovės vertybės. Teritorija priešais bažnyčią yra mėgstama vietos gyventojų, vadinama Jaunimo parku. Čia laiką praleisti renkasi tiek jaunesnio, tiek vyresnio amžiaus žmonės. Tuo tarpu teritorija palei Plento g. nėra patraukli estetiniu požiūriu, taip pat nėra vertinga ekologiniu požiūriu, todėl būtinas estetinio ir ekologinio potencialo didinimas. Įgyvendinus projektą ši vieta taptų patraukli gyventojams, ilgainiui, augant ir tankėjant želdynams, susidarytų palankios sąlygos ekosistemoms vystytis.

Norint didinti ir geriausiu būdu išnaudoti teritorijos potencialą, reikia išsaugoti vietovės kraštovaizdžio savitumą, gamtos ir kultūros vertybes, didinti ekologinį stabilumą, sveikumą, gyvybingumą, integruoti teritoriją į bendrą miesto struktūrą sudarant sąlygas visuomenei, bendruomenėms įsitraukti į kraštovaizdžio pažinimą, suprasti jos ekologinę svarbą, tenkinti būtinuosius miestiečių poilsio poreikius.

II. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Objektas – Širvintų miesto dalies kraštovaizdžio (želdinių) tvarkymo projekto parengimas.

Tikslas – padidinti Širvintų miesto kraštovaizdžio ekologinį ir estetinį potencialą.

Uždaviniai: teritorijas pertvarkyti taip, kad didėtų jų ekonominė vertė, gerėtų estetinis vaizdas, tačiau nesilpnėtų esamos vietovės ekologinis potencialas ir būtų palaikoma dermė su vietovės gamtiniu bei kultūriniu palikimu; stiprinti rekreacinių želdynų sistemą, kurti aukštos kraštovaizdžio architektūros kokybės rekreacines erdves, gerinti želdynų tvarkymo kokybę. Įvertinti esamus, pavojų keliančius, avarinės būklės medžius ir jų vietoje numatyti atsodinimą tos pačios rūšies medžiais, tinkamai paruošiant duobes medžiams sodinti. Numatyti lajų formavimo ir dirvožemio sutvarkymo darbus paliekamiems sveikiems medžiams.

Apibendrintai galima suformuluoti šiuos projekto uždavinius:

1. Sutvarkyti miesto centrinėje dalyje esančią žaliają erdvę.
2. Pagerinti želdynų būklę palei Širvintų miesto Plento gatvę.

Širvintų rajono savivaldybėje projekto įgyvendinimą lėmė šios dvi **problemos**: didėjanti nelaimingų atsitikimų rizika dėl senų, ligotų ir netvirtų želdynų mieste bei vientisos kraštovaizdžio struktūros nebuvimas mieste. Širvintų mieste suformuoti atskirieji želdynai skiriasi tiek savo amžiumi, tiek rūšimi, tiek kompozicija ir bendru estetiniu vaizdu. Gerinant miesto želdynų ekologinę būklę, siekiama atlikti ir kraštovaizdžio formavimą, sudaryti vieningą žaliosios infrastruktūros sistemą.

Teritorijos tvarkymo pasiūlymai. Reikalingas nagrinėjamos teritorijos zonavimas pagal veiklas atsižvelgiant į gamtines vertybes ir jų saugojimą. Teritorija turi būti sujungta su miesto bendra infrastruktūra ir ryšiais. Projekto įgyvendinimo metu želdiniai formuojami siekiant, vadovautis vientisumo principu, formuojami atsižvelgiant į jau esamus mieste želdinius (rūšį, amžių, išsidėstymą ir kt.). Teritorijoje išskiriamas veiklų pobūdis – pažintinė ir poilsinė veikla, aktyvus sporto veikla.

III. KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO REIKALAVIMAI

Rengiant kraštovaizdžio sutvarkymo Širvintų rajone projektą, vadovautis:

1. Europos kraštovaizdžio konvencija.
2. Europos Tarybos ministrų komiteto 2008 m. rekomendacija CM/Rec (2008 m. vasario 6 d.) 3 dėl Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo gairių.
3. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu ir jį įgyvendinančiais teisės aktais:
 - 3.1. Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 3.2. Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 3.3. Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdiniu reglamentu ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdiniu reglamentu, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl Atskirųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento ir Priklausomųjų želdynų apsaugos ir tvarkymo pavyzdinio reglamento patvirtinimo“;
 - 3.4. Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 „Dėl Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;
 - 3.5. Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673 „Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 3.6. Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 206 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašo patvirtinimo ir medžių ir krūmų priskyrimo saugotiniams“.
4. Statybos įstatymu ir jį įgyvendinančiais teisės aktais.
5. Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“.
6. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“.
7. Gamtinio karkaso nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“.
8. Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“.
9. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos

- išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.
10. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ 3 priedu.
11. Širvintų rajono bendruoju planu, patvirtintu Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2009 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. 1-117 „Dėl Širvintų rajono bendrojo plano patvirtinimo“.
12. Širvintų miesto bendruoju planu, patvirtintu Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. 1-169 „Dėl Širvintų miesto bendrojo plano patvirtinimo“.
13. Žaliųjų plotų specialiuoju planu, patvirtintu Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. 9-35 „Dėl Širvintų miesto žaliųjų plotų specialiojo plano patvirtinimo“.
14. Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. 1-191 „Dėl pritarimo įgyvendinti projektą „Kraštovaizdžio sutvarkymas Širvintų mieste“.
15. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu.
16. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.
17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 patvirtinto Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano 3 priedo „Reikalavimai kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijose projektų ir etaloninio kraštovaizdžio formavimo pasienio teritorijose projektų rengimui ir kraštovaizdžio formavimui“ (Aplinkos ministro 2016-03-18 įsakymas Nr. D1-181) III ir IV skyriaus reikalavimais.

Įgyvendinant šiuos uždavinius, projekto „Kraštovaizdžio sutvarkymas Širvintų mieste“ rengimo metu numatoma:

1. Esamos būklės analizės stadijoje atlikti:

1.1. teritorijos naudojimo reglamento ir planavimo dokumentų sprendinių analizę: nurodomas žemės naudojimo būdas, apsaugos statusas, planavimo dokumentais, teisės aktais teritorijai nustatyti veiklos plėtojimo reikalavimai ir apribojimai (specialiosios sąlygos); aprašomas ir įvertinamas bendras kraštovaizdžio pobūdis, jo būklė ir naudojimas;

1.2. bendrojo kraštovaizdžio pobūdžio analizę: lauko ir duomenų tyrimų būdu išsiaiškinti kraštovaizdžio struktūrą, jo erdvinio išsidėstymo dėsninumus, funkcionavimo bei dinamikos ypatumus, identifikuoti ir kartografuoti vietovės kraštovaizdžio gamtinio pamato komponentus (reljefą, hidrografinį tinklą, augaliją);

1.3. teritorijos gamtinio karkaso analizę: įvertinamas jo geoekologinis potencialas (patikimo, riboto, silpno, pažeisto, stipriai pažeisto), aprašomas vietovės kontekstas rajono gamtinio karkaso struktūroje, apibūdinama teritorijos svarba ekologiniame tinkle, įvertinama teritorijos ekologinė būklė pagal pažeidžiamumo ir stabilumo, retumo, natūralumo ir tipiškumo, įvairovės, dydžio ir fragmentiškumo kriterijus (jų vertinimo rekomendacija pateikta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakyme Nr. D1-645 „Dėl reikalavimų gamtotvarkos plano turiniui aprašo

patvirtinimo“); atliekama biologinės įvairovės analizė ir tyrimai – aprašoma vietovės biologinė įvairovė. Atliekama želdinių analizė ir jų būklės įvertinimas (aprašomi medžių ar krūmų masyvai nurodant rūšį, augalų būklę ir vertingumą, pateikiamas siūlymas (saugoti, kirsti, genėti);

1.4. vizualinių kraštovaizdžio savybių analizė: apibūdinamas kraštovaizdžio apžvelgiamumas (vertikaliosios ir horizontaliosios erdvinės sąsкаidos išraiška), įvardijamos vertingosios estetinės kraštovaizdžio savybės, identifikuojamos ir aprašomos vietovėje esančios regyklos, jų padėtis A B 12 svarbiausių objektų atžvilgiu, teritorijos gretimybės, gali būti atliekama kraštovaizdžio vizualinių vertybių fotofiksacija;

1.5. urbanistinės struktūros analizė: įvertinamas teritorijos užstatymas, inžinerinės, susisiekimo infrastruktūros objektai, aprašomi teritorijoje esantys pastatai, jų paskirtis, galimas pritaikymas;

1.6. teritorijos socialinių ir ekonominių aspektų analizė: įvertinamos teritorijoje vykdomos ir skatintinos veiklos, darančios teigiamą įtaką teritorijos būklei; įvertinamos teritorijos naudojimo švietimo reikmėms, gamtosauginio švietimo, kultūros paveldo propagavimo darbų perspektyvos, šios veiklos poveikis teritorijai; identifikuojamos vietovę reikšmingai lemiančios veiklos (pvz., infrastruktūros objektų plėtra ir pan.), jų poveikis teritorijai (intensyvumas, pažeidžiamos teritorijos plotas, kokie objektai pažeidžiami ir pan.), poreikis jas nutraukti ar apriboti, nurodomos kitos teritorijoje pasireiškiančios gamtosauginės problemos;

1.7. esamos būklės analizės svarbiausios tyrimų išvados grafiškai pavaizduojamos ant ne senesnio kaip 3 metų topografinio plano (M 1:500–2000). Topografinis planas turi būti tikslinamas kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo metu, jei yra naujų objektų, kurie gali turėti įtakos sprendinių parinkimui. Esamos būklės brėžinyje nurodoma: reljefas, hidrografija ir hidrotechnika, augalija, žemės dangos, pastatai ir jų elementai, urbanizuotos teritorijos, lietaus nuotekynas ir drenažas, bendrosios komunikacijos, kadastrinių sklypų ribos.

2. Konceptijos rengimo ir jos viešo pristatymo visuomenei stadijoje:

Parengiamas eskizinis projektas, išreiškiantis pagrindines kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių idėjas.

3. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių konkretizavimo stadijoje:

3.1. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių konkretizavimo stadijoje parengiami kraštovaizdžio tvarkymo projekto tekstiniai ir grafiniai sprendiniai, parengiama projekto įgyvendinimo sąmata ir techninės specifikacijos.

3.2. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto tekstinius sprendinius sudaro aiškinamasis raštas, paaiškinantis grafinius sprendinius, ir sutvarkytos teritorijos priežiūros aprašas. Aprašomi sprendiniai turi būti pagrįsti žiniomis apie teritoriją, įvertinantys ekologinius poreikius ir reikalavimus, stiprinantys estetinį potencialą, ekonomiškai racionalūs, atspindintys vietovės svarbą urbanizuotos teritorijos erdvinėje struktūroje; suformuluojami pasiūlymai, sudarantys sąlygas visuomenei pažinti ir geriau suprasti vietovės gamtinę ir kultūrinę vertę; naudoti teritoriją gamtosauginio švietimo, gamtos propagavimui.

3.3. Sutvarkytos teritorijos priežiūros apraše numatomi veiksmai ir priemonės, reikalingos nuolatinei teritorijos priežiūrai užtikrinti ir rezultatų ilgalaikiškumui palaikyti, numatomi ir įvertinami bendruomenių įtraukimo į šį procesą būdai ir galimybės. Aprašo turinyje nurodoma: želdinių

priežiūros specifika ir ypatumai (šienavimas, genėjimas, atsodinimas ir kt.), statinių ir įrenginių priežiūros specifika (dažymas, atnaujinimas ir kt.), minimalios teritorijos priežiūrai reikalingos lėšos.

3. Kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių derinimo ir viešinimo stadijoje:

4.1. pateikiamas kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių derinimas raštu su:

4.1.1. Širvintų rajono savivaldybės vyriausiojo architektu, kuris įvertina, ar planuojamos veiklos neprieštarauja teritorinio ir strateginio planavimo dokumentuose nustatytiems kraštovaizdžio kokybės tikslams, ar projektas apsvarstytas su visuomene;

4.1.2. Regioniniu aplinkos apsaugos departamentu, kuris įvertina, ar planuojamos veiklos nedarys neigiamo poveikio kraštovaizdžiui ir gretimoms teritorijoms;

4.2. suderinto kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių viešinimas Savivaldybės tinklalapyje, Širvintų rajono savivaldybės patalpose;

4.3. viešas pristatymas visuomenei po ne mažiau kaip 10 kalendorinių dienų nuo kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendinių viešo paskelbimo Savivaldybės tinklalapyje, savivaldybės patalpose. Viešame pristatyme visuomenei kviečiami dalyvauti projektą derinusių institucijų atstovai;

4.4. atliekamos kitos visuomenės įtraukimo ir informavimo veiklos, numatytos Visuomenės dalyvavimo formuojant kraštovaizdį programoje.

5. Kraštovaizdžio tvarkymo projektas tvirtinimo stadijoje:

5.1. suderintas, viešai pristatytas visuomenei kraštovaizdžio tvarkymo projektas patvirtinamas Savivaldybės tarybos teisės aktu;

5.2. patvirtintą kraštovaizdžio tvarkymo projektą sudaro šie dokumentai:

5.2.1. duomenys apie kraštovaizdžio tvarkymo projekto rengimo organizatorių ir rengėją;

5.2.2. esamos būklės analizės brėžinys ir jo aprašymas;

5.2.3. grafiniai sprendiniai;

5.2.4. gauti pritarimai (kraštovaizdžio tvarkymo projekto sprendiniams) iš derinančiųjų institucijų;

5.2.5. viešo svarstymo ataskaita;

5.2.6. projekto įgyvendinimo sąmata ir techninė specifikacija;

5.2.7. kiti dokumentai.

IV. BENDRADARBIAVIMO SU VISUOMENE PLANAS

Visuomenės dalyvavimo tikslas, rengiant Programą, yra užtikrinti skaidrų interesų derinimą ir viešojo intereso gynimą; aktyvų, kūrybingą, pozityvų, konstruktyvų įsitraukimą į vietos kraštovaizdžio apsaugą ir formavimą; taip pat vietos dvasios, bendruomeniškumo stiprinimas, puoselėjant vietovių išskirtinumą ir tradicijas bei racionaliai sprendžiant aktualias problemas, pasitelkiant vietos resursus; vietos gyventojų sąmoningumo ir išprusimo kraštovaizdžio srityje didinimas; socialinės įtampos mažinimas. Projekto rengimo ir įgyvendinimo metu įsipareigojama vykdyti šias visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, švietimo ir įsitraukimą į kraštovaizdžio formavimą skatinančias veiklas, nurodytas žemiau lentelėje.

Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, švietimo ir įsitraukimo į kraštovaizdžio formavimą skatinančios veiklos:

Stadija	Visuomenės informavimo, dialogo palaikymo, įtraukimo į kraštovaizdžio formavimą tikslai	Turinys (būdų ir priemonių, kurie padės visuomenei įsitraukti į tvarkomos teritorijos kraštovaizdžio formavimą, aprašymas)
Prieš pradėdant rengti projektą ir viso projekto rengimo bei įgyvendinimo metu	Nuolat informuoti visuomenę apie planuojamą vykdyti projektą „Kraštovaizdžio sutvarkymas Širvintų mieste“, sudaryti sąlygas visuomenei dalyvauti projekte nuo idėjos formulavimo iki sprendinių įgyvendinimo.	1. Visa informacija apie projektą ir jo įgyvendinimą bus teikiama šiais būdais: elektroninėje erdvėje – Širvintų rajono savivaldybės interneto puslapyje www.sirvintos.lt. Skelbiama informacija apie siūlymus (inicijavimą) vykdyti teritorijos tvarkymą, skelbiami sprendimai, susiję su projektavimo darbų pradžia (sprendimas, techninė užduotis, kita susijusi informacija). Šiose paskyrose pateikiama informacija apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su parengtais dokumentais tvarka bei jų viešo svarstymo vieta ir laikas, viešam svarstymui pateikti sprendiniai, patvirtinto projekto sprendiniai. 2. Apie projektą naujausią informaciją galima gauti Širvintų rajono savivaldybėje. Kontaktinis asmuo – Investicijų skyriaus vedėja Dvilė Audėjūtė, el. paštas: dovile.audejute@sirvintos.lt, tel. +370 670 44570.
Esamos būklės analizė	1. Išaiškinti visuomenei svarbius vietovės elementus, vertybes, funkcijas. 2. Suteikti visuomenei žinių apie vietovės svarbą ir išskirtinumą.	1. Siekiant pirmo tikslo – informacija teikiama Širvintų rajono savivaldybės interneto puslapyje www.sirvintos.lt, el. paštu savivaldybe@sirvintos.lt 2. Siekiant antro tikslo – Širvintų rajono savivaldybės patalpose projekto rengėjai pristatys įgyvendinamą projektą. Išsiunčiami kvietimai su nuoroda į parengtą koncepciją seniūnijai, taip pat artimiausioms organizacijoms su kvietimu dalyvauti viešuose svarstymuose.
Koncepcijos rengimas ir jos viešas pristatymas visuomenei	Tartis, kaip gerinti koncepcijos pasiūlymus, kad gerėtų kraštovaizdžio kokybė; įvertinti, ar siūlomos teritorijos tvarkymo priemonės atitinka visuomenės lūkesčius; didinti supratimą apie kraštovaizdžio vertę ir vaidmenį	Projekto rengėjai suorganizuoja koncepcijos viešą pristatymą ir ją pristato. Susipažinti su koncepcija skiriama 10 darbo dienų. Kylant daug diskusijų visuomenėje, gali būti organizuojama paskaita, pristatymas pasikviečiant atitinkamos srities specialistus.
Projekto sprendinių konkretizavimas	Išgirsti visuomenės pastabas, jų nuomonę ir pasiūlymus dėl projekto sprendinių, taip pat specialistų pasiūlymus, kaip tobulinti projektą.	Sprendiniai viešinami Širvintų miesto savivaldybės internetiniame puslapyje www.sirvintos.lt pastabos, pasiūlymai teikiami el. paštu dovile.audejute@sirvintos.lt .
Projekto sprendinių derinimas ir viešinimas		Projekto rengėjai suorganizuoja sprendinių viešą pristatymą ir juos pristato.
Projekto tvirtinimas		Informacija teikiama Širvintų rajono savivaldybės internetiniame puslapyje

		www.sirvintos.lt.		
Projekto įgyvendinimas	Išsiaiškinti, kaip visuomenė nori ir gali dalyvauti įgyvendinant projektą.	Informacija savivaldybės www.sirvintos.lt .	teikiama Širvintų rajono interneto puslapyje	
		Pastabos, pasiūlymai teikiami el. paštu dovile.audejute@sirvintos.lt .		
		Organizuojamas artimiausioms ugdymo įstaigoms, organizacijoms, bendruomenei, kurio metu bus siekiama išsiaiškinti, kaip jos norėtų prisidėti prie teritorijos priežiūros ir jos būklės stebėjimo.	parengto projekto pristatymas	

Teikti pasiūlymus (raštu Širvintų rajono savivaldybei ar el. paštu dovile.audejute@sirvintos.lt) visuomenė gali per visą projekto dokumentų rengimo laikotarpį iki viešo susirinkimo, kuriame pristatomi projekto sprendiniai, pabaigos.